

**VARBERGS
KOMMUN**

Strategi för långsiktig inkludering i Varberg

Dokumenttyp: Strategi	Dokumentnamn: Strategi för långsiktig inkludering i Varberg	Diarienummer: KS 2016/0613
Beslutad av: Kommunfullmäktige	Beslutsdatum: 2017-02-14, § 25	Giltig till och med: Tills vidare
Gäller för: Varbergs kommun	Dokumentansvarig avdelning: Kommunkansliet	Senast reviderad:

**VARBERGS
KOMMUN**

Strategi för långsiktig inkludering

Inkludering kan ses utifrån många områden och alla har sin egen uppfattning om vad integration är. Historiskt sett har Varbergs kommun inte haft en stor invandring men har en stark tillväxt där det finns jobb. En lyckad inkludering är en viktig del i en fortsatt stark utveckling.

Kommunen har beslutat att förtydliga var vi står och hur vi ska arbeta med inkludering genom att ge ett uppdrag om en plan för långsiktig inkludering. Det arbetet har lett till att föreslå att ta fram en strategi. En strategi för inkludering är viktig för att tydligt belysa vilka områden som kommunen behöver arbeta mer med för att även i framtiden stärka kommunens utveckling. Vi vill ge alla invånare i Varbergs kommun en hög livskvalité samt att alla ska känna sig välkomna och delaktiga. Vilka attityder och normer kommunen har kring mottagande/integration/inkludering och hur vi möter andra kulturer är viktigt att arbeta med. I alla kulturer har vi fördomar, vilket är helt naturligt, men det är viktigt att vi vågar öppna oss och möta olikheterna.

Varbergs kommun ska lyssna till invånarnas önsknings och behov för att effektivare kunna utveckla inkluderingsarbetet. Genom att ta tillvara allas kompetens kan vi stärka kommunens utveckling.

Ann-Charlotte Stenkil

Kommunstyrelsens ordförande, Varbergs kommun

Sammanfattning

Strategin kompletteras med en handlingsplan som tydligt pekar ut det fortsatta inkluderingsarbetet och ansvarsfördelningen inom kommunen. Som underlag till strategin och handlingsplanen har kunskap inhämtats från bland annat workshops, fokusgrupper, besök i andra kommuner och en kartläggning av nuläget. Inkluderingsstrategin riktar sig till alla invånare i Varbergs kommun med fokus utifrån etnisk och kulturell bakgrund.

Kartläggningen visar att alla invånare inte har samma förutsättningar att förverkliga och utveckla sitt vardagsliv. Dagligen sker inkluderingsarbete i den ordinarie kommunala verksamheten och kommunen är verksam i ett antal projekt för att stärka inkluderingen.

Målet för inkluderingsarbetet är att alla invånare i Varbergs kommun oavsett etnisk och kulturell bakgrund ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter att förverkliga och utveckla sitt vardagsliv samt att känna sig delaktiga i kommunen. Utifrån bakgrundsarbetet har fem inriktningar

tagits fram som ska omfatta allt inkluderingsarbete. Därtill har sex målområden prioriterats i strategin för att stärka inkluderingen:

- inkluderande förhållningssätt,
- arbete,
- utbildning och språk,
- boende,
- socialt deltagande/inflytande,
- mötesplatser.

För att nå målen ska alla verksamheter arbeta aktivt med inkludering i den omfattning kommunen har rådighet över.

Uppdatering av strategin kan göras efter behov men en revidering ska ske vart fjärde år. Handlingsplanen ska följas upp varje år och ska vara en del i det årliga mål- och budgetplaneringsarbetet. En representant från varje förvaltning/berörda bolag ska utses som ansvarig för respektive förvaltnings/berört bolags del av handlingsplanen. Inkluderingsstrategen har den samordnande rollen för inkluderingscentrum och leveransmandat gällande arbetet i inkluderingscentrum. Ansvar för revidering och uppföljning ligger hos kommunstyrelsen i samråd med nämnderna.

Ett inkluderingsråd bildas och fungerar som styrgrupp till blivande inkluderingscentrum.

Västkustens kreativa mittpunkt – Vision Varberg 2025

Med havet, naturen och det geografiska läget har Varberg unika möjligheter, och visionen om att vara Västkustens kreativa mittpunkt skapar förutsättningar för tillväxt i hela kommunen. För att lyckas krävs nytänkande, framåtanda, kunskap och mod.

Visionen kan jämföras med en ledstjärna som hjälper oss att gå åt samma håll. Den ska vara styrande för kommunens utveckling som helhet och vägledande i allt från målformuleringar, handlingsplaner och operativt arbete. Till visionen hör en verksamhetsidé och ett förhållningssätt.

Vision

Västkustens kreativa mittpunkt

Verksamhetsidé

Vi ska förenkla människors vardag och inspirera dem att uppnå sina drömmar.

Förhållningssätt

Hållbarhet - Vi ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov socialt, ekonomiskt och ekologiskt.

Delaktighet - Vi har ett öppet klimat och ett inkluderande förhållningssätt som kännetecknas av mångfald, inflytande och omtanke.

Tänk, tyck, fråga! Delaktighet är en av visionens viktigaste beståndsdelar.

Forskning

Forskning inom inkluderings/integrationsområdet visar tydligt på att mångfald bidrar till en positiv utveckling för länder och regioner.¹ Kulturell mångfald i befolkningen är central när det gäller utvecklandet av regioners strategiska roll för innovation och ekonomisk tillväxt. Forskare argumenterar för att mångfald leder till ökad tillväxt tack vare en effektiv interaktion mellan enheter som är olika.²

Ledning och styrning

Enligt revisionsrapporten från 2014/2015 så leder avsaknad av mål till bristande styrning samt uppföljning av flyktingmottagande. Man rekommenderade att mål skulle sättas upp och fastställas för området. Integrationen är hela den kommunala förvaltningens angelägenhet och kan inte ses som en enskild fråga för socialnämnden (också med i revisionsrapporten).

Det är viktigt att genom inkluderingsstrategin sätta upp mål som binder ihop alla nämnders ansvar och kommunen i sin helhet när det gäller inkluderingsarbetet. Viktigt med tydlig politisk hållning och ledarskap som kommunicerar kommunens vision/mål/strategi gällande inkluderingsarbetet. Detta är en förutsättning för en lyckad integration/inkludering. Denna politiska hållning och ledning ska genomsyra hela organisationen. Utifrån de mål som sätts upp är det viktigt att arbeta fram strukturen för samverkan förvaltningar och enheter emellan.

Inriktningar

- Kulturella och etniska skillnader ska utgöra möjligheter till delaktighet.
- Attityder kring mångfald och inkludering ska synliggöras som en viktig del av kommunens utveckling.
- Varje individ ska betraktas som en resurs och vara en del av kommunen.
- Inkluderingsperspektivet ska genomsyra den fysiska och sociala planeringen.
- Samverkan och samsyn mellan förvaltningar förutsätts för ett lyckat inkluderingsarbete.

¹ Hatzigeorgiou, A. (2010b). "Migration as Trade Facilitation: Assessing the Links between International Trade and Migration."

² Nutek (2007). "Ökad integration och mångfald i det regionala tillväxtarbetet."

Målområden

Arbetet med kartläggning, resultat från workshops och fokusgrupper visar att följande områden är viktigast att prioritera i Varbergs kommun för att förbättra inkluderingen:

- inkluderande förhållningssätt,
- arbete,
- utbildning,
- boende,
- socialt deltagande/inflytande,
- mötesplatser.

Inkluderande förhållningssätt

Attityder i ett samhälle påverkar alla och har avgörande betydelse för hur inkluderingsprocesser får fart runt om i sociala sammanhang. Attityder spelar stor roll för att kunna respektera andra individer och ge dem möjligheter att utvecklas. En öppen och nyfiken människosyn startar alltid med sig själv. Ett inkluderande förhållningssätt förutsätter kritiska reflektioner över normer och värderingar.

Ett samhälle med positiv attityd till mångfald, som fokuserar mer på likheter och ett gemensamt "vi" har mycket större möjligheter att lyckas med inkluderingen och därmed generera ökad livskvalitet för alla.

Åtgärd

Varbergs kommun prioriterar följande åtgärder:

- Ha en proaktiv kommunikation som förmedlar vårt inkluderande förhållningssätt.
- Möjliggöra en öppen dialog gällande olikheter och fördomar, samt motverka diskriminering och kränkande behandling.
- Allt ledarskap ska genomsyras av ett inkluderande förhållnings- och arbetssätt.
- Utveckla människors känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för varandra.

Arbete

Med arbete menas ett jobb som tillgodoser individens behov och ger en långsiktig trygghet. Arbete är väsentligt för människors möjlighet till ett tillfredställande vardagsliv och utveckling, vilket är en förutsättning för ett fungerande samhälle.

Åtgärd

Varbergs kommun prioriterar följande åtgärder:

- Ta tillvara på varje invånares kompetens och bakgrund.
- Medverka till att underlätta förutsättningar för inträde på arbetsmarknaden, så att alla får likvärdiga möjligheter till arbete.
- Alla nyanlända erbjuds praktik som väg till arbete.

Utbildning och språk

Utbildning, vare sig det gäller förskola, grundskola, gymnasium, vuxenutbildning eller språkutbildning, är nödvändigt för att kunna förverkliga sina personliga mål. Utvecklingen i samhället innebär att högre utbildning och språkkunskaper blir allt viktigare för inträdet på arbetsmarknaden.

Åtgärd

Varbergs kommun prioriterar följande åtgärder:

- Medverka till demokratisk fostran.
- Betona kunskaper i svenska språket och lyfta fram värdet av språkkunskaper.
- Skapa förutsättning för att främja och underlätta för utbildning.
- Ta vara på individens förmågor och förkunskaper.
- Kompetensutveckla personal i inkluderande förhållningssätt.

Boende

Tillgång till egen bostad är viktig för att kunna etablera sig i ett samhälle. Boendeformer som främjar kontakten mellan olika grupper underlättar inkluderingsprocessen. Frågan är central för att skapa trygghet och livskvalité.

Åtgärd

Varbergs kommun prioriterar följande åtgärder:

- Alla ska ha tillgång till ett skäligt boende på likvärdiga villkor.
- Främja inkludering.
- Ta ansvar för ett ökat bostadsbyggande på kort och lång sikt.

Socialt deltagande/inflytande

Med socialt deltagande menas möjligheten att påverka sin sociala utveckling, medan inflytande handlar om påverkan på samhällets utveckling. Deltagande kan vara aktiviteter på det individuella planet vilket också inrymmer vilka normer, värderingar och förhållningssätt som finns i en kultur. Inflytande handlar om att tillvarata politiska och demokratiska rättigheter och skyldigheter. Båda nivåer är viktiga för en lyckad samhällsutveckling.

Åtgärd

Varbergs kommun prioriterar följande åtgärder:

- Bidra till ökad möjlighet för socialt deltagande och inflytande.
- I tidigt skede sprida information och kunskaper om demokratiska rättigheter och skyldigheter samt myndigheters verksamhet.
- Skapa en god infrastruktur som stödjer inkludering i samhället.

Mötesplatser

För att alla ska kunna känna sig delaktiga är öppna och naturliga mötesplatser viktiga och där personer med skilda kulturella, religiösa och sociala bakgrunder kan mötas på lika villkor. Mötesplatser skapar broar mellan kulturer vilket ger

alla invånare ett rikare vardagsliv och möjlighet att bidra till en positiv tillväxt i samhället.

Åtgärd

Varbergs kommun prioriterar följande åtgärder:

- Öppna mötesplatser som uppmuntrar till initiativ och möjliggör aktiviteter.
- Bidra till ökade möjligheter för ett innehållsrikt vardagsliv även utanför skola och arbete.
- Öppna upp för olika former av partnerskap och samarbete med idéburna organisationer.

Genomförande av strategin

Till strategin utformas en handlingsplan som tydligt ska peka ut vad som ska göras framöver inom kommunen. Varje nämnd/bolag får i uppdrag att ta fram ett förslag till hur respektive verksamhet ska bidra till handlingsplanen. Inkomna förslag sammanställs av inkluderingsstrategen och antas av kommunstyrelsen.

Underlag till strategin

Som underlag till strategin har kunskap inhämtats från andra kommuners integrationsarbete, forskningsrapporter, undersökningar och myndighetstexter. En del i underlaget till strategin är den kartläggning som genomförts inom kommunens verksamheter, genomförda workshops och fokusgrupper och samtal med externa parter.

För att stärka förankringen och få mer kunskap kring inkludering har ett antal dialoger med både invånare och verksamma i kommunen genomförts. Dels två endagarsworkshop med tjänstemän inom kommun, landsting och statliga myndigheter. För att få en så bred förankring som möjligt genomfördes även fokusgrupper med nyanlända ungdomar, ideella föreningar, utrikes födda män och kvinnor samt gode män. Frågan ”Vad är viktigast för att förbättra integrationen/inkluderingen i Varbergs kommun?” ställdes till grupperna vilket resulterade i ett antal prioriterade områden.

Genom dessa dialogmöten samt kartläggningen inhämtades den information som ligger till grund för strategin, med de prioriterade inkluderingsområdena och målen.

Andra styrdokument i Varbergs kommun

Inkluderingsstrategin ligger i linje med Vision Varberg 2025 och fullmäktiges inriktningsdokument Varberg visar vägen.

Nulägesbeskrivning

Utrikes födda och personer med utländsk bakgrund ska inte ses som en homogen grupp. Det är viktigt att inse att det skiljer sig på individnivå men för att belysa de olika möjligheter som finns i samhället är en generalisering nödvändig.

Verksamheter och projekt

Det finns en väl etablerad verksamhet kring invandring och inkludering generellt som sker på individ- och verksamhetsnivå med både barn- och vuxenperspektiv. Arbete med inkluderingsfrågor finns i de flesta förvaltningar på ett eller annat plan. En stor del av det nuvarande arbetet sker under socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden och kultur- och fritidsnämnden. Den lokala överenskommelsen är ett samverkansavtal som berör ett flertal punkter som jämlikhet, arbete, samverkan, svenska för invandrare, samhällsorientering och hälsa. Genom LÖK (Lokal överenskommelse) har kommunens samtliga nämnder och förvaltningar åtagit sig att ställa praktikplatser till förfogande, samverka i centrala frågor och samverka med andra kommuner i regionen för att underlätta integrationen.

Kommunen genomför många insatser för att främja inkluderingen. Trots redan pågående arbete och goda insatser är inte inkluderingsarbetet tillräckligt. Denna strategi och kommande handlingsplan är förutsättningar för att utveckla inkluderingsarbetet i rätt riktning.

Insatser för att nå målen

Kommunen ska verka för att skapa en positiv bild och lyfta goda exempel som sker inom inkludering. Genom att ha tydliga mål, följa upp arbetet regelbundet och införliva normer och arbets sätt som främjar integrationen ska en långsiktig förbättring säkerställas. För att förankra det lokala arbetet i ett globalt perspektiv synkroniseras strategin och handlingsplanen med EUs 11-punktsprogram för integration.

Ansvar och fortsatt arbete

För att nå målen tar alla förvaltningar ansvar för att inkluderingsstrategin implementeras och alla förvaltningar/berörda bolag arbetar aktivt utifrån inkluderingsstrategin både ur ett attityd perspektiv och med reella insatser. Inkluderingsrådet är styrgrupp för strategiarbetet. En representant från varje förvaltning/berört bolag ska utses som ansvarig för respektive förvaltnings/berört bolags del av handlingsplanen. Uppdatering av strategin kan göras efter behov men en revidering ska ske vart fjärde år. Handlingsplanen ska följas upp varje år och vara en del i det årliga mål- och budgetplaneringsarbetet. Ansvar för revidering och uppföljning ligger hos kommunstyrelsen i samråd med nämnderna.

Globalt och lokalt integrationsarbete

Internationellt

FN:s konvention om mänskliga rättigheter och barnkonvention ligger till grund för kommunens arbete i alla verksamheter samt genomsyrar integrationsstrategin och den tillhörande handlingsplanen.

EU

EU antog 2004 elva grundprinciper för integration (se bilaga 1) som ska vara vägledande för medlemsstaterna vid utformning av policies och program inom

integrationsområdet. Det finns sedan 2009 en antagen rättslig grund för åtgärder som stödjer ländernas arbete med att främja integration. På europeisk nivå deltar Sverige även i Europarådet för integrationsfrågor.

Nationellt

I skrivelsen "Egenmakt mot utanförskap - regeringens strategi för integration"³ presenteras inriktning och konkreta insatser inom regeringens sju strategiska områden för integration. Regeringens strategi är att politiken i huvudsak inriktas på generella aktiviteter som minskar utanförskap i samhället. Åtgärder som riktar sig till invandrare som grupp ska bara förekomma under den första tiden i Sverige. De sju strategiska områdena är:

- snabbare etablering för nyanlända invandrare,
- fler i arbete, fler företagare,
- bättre resultat och större likvärdighet i skolan,
- bättre språkkunskaper och större möjligheter till utbildning för vuxna,
- effektiv bekämpning av diskriminering,
- en positiv utveckling i stadsdelar med utbrett utanförskap,
- en gemensam värdegrund i ett samhälle som präglas av ökande mångfald.

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket och Länsstyrelsen har i uppdrag av regeringen att, i samråd med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), utveckla och förbättra samverkan och samordning i etableringsprocessen för nyanlända. En lokal överenskommelse ska tydliggöra uppdrag, ansvarsfördelning, roller och rutiner mellan myndigheter samt vara ett strategiskt dokument för hur samverkan kan utvecklas.

Regionalt

Länsstyrelsen i Hallands län har i uppdrag från regeringen att verka för att det finns beredskap och kapacitet för mottagande i länet och att skapa överenskommelser med kommunerna. Länsstyrelsen ska även främja och vidareutveckla samverkan mellan kommuner, myndigheter, företag och organisationer som arbetar med nyanlända, samt följa upp organisering och genomförande av insatser för nyanlända i länet.

Lokalt

Det lokala inkluderingsarbetet sker idag mer eller mindre i alla kommunala verksamheter. Strategiskt äger mycket av arbetet rum inom den lokala överenskommelsen (LÖK) som funnits sedan 2007, parter är Varbergs kommun, Arbetsförmedlingen och primärvården.

Bilagor: Utredning, Rapport, EU:s elvapunktlista, definitioner

³ Regeringen. Skr. 2008/09:24 "Egenmakt mot utanförskap – regeringens strategi för integration"